

Megjelenik hetenkint háromszor a. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre 10 frt. o. 6.
Félévre 5 " 50 kr.
Évnyegyedre 3 " "
Egy óra 1 " "

Szerkesztői szállás:

belső tordautóza 122. szám.

Kiadó hivatal:

középütele Stein J. könyvtárkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorát 1-ször 7 kr.
2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.)
Hansenstein és Voglnernél (Neue Markt 11 szám.)

Pestben: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyitási díj:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY“

1870-ki XV-dik évfolyamára.

Hogy t. olvasóink a **küszöbön álló nagy fontosságú harczi események**ről rögtön és pontosan értesülhessenek, minden nevezetesebb eseményről **eredeti távsürgönyöket közlendünk**. A lap megjelenése közben érkezett távsürgönyöket külön adjuk ki és **vidékre is külön expediatjuk**. A más lapok által hozott táviratokat a „Legujabb“ rovatban találják fel t. olvasóink; ha a pesti táviratokkal érkeznek nevezetesebb hírek, ezeket a „K. Közlöny“ rendkívüli mellékleteként, **a pesti lapok megérkezése után pár órával, külön lenyomatban hordatjuk szét.**

A Szerkesztőség.

Előfizetési-díj:

Egész évre 10 frt., félévre 5 frt. 50., évnyegyedre 3 frt., egy óra 1 frt. o. é.

Az előfizetési pénzek posta-utalvánnyal kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutcazi könyvtárkereskedésébe) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Jókai terve a támadó háborúk megállítására.

(Brrr.) Az újabb időben is nagy gyönyörűséggel olvasgatom a „Hon“ főszerkesztőjének jeles cikkeit. A szép eszmék elandaltának, fölmagasztalnak: a boldog Delejárásban képzelném magamat, ha a harmadik hasábon nem ötlenék szemembe: hogy Bismarck vasorát éljük e fataliter meghunyászkodott birodalomban.

Valóban fölséges kilátás! Meg kell védeni a német hazát a francziák megrohánása ellen, ez vala a háboru kezdetén a jelző; ma ott állunk, hogy német népvándorlás hullámai verdesik Páris körfalait: a francia nemzet agyongázolása, eltiprása a cél és nem a polgárisultságnak megfelelő béke létrehozatala.

Midőn a középkor bátor lovagjai vallásos ihlettel áthatva siettek egy más világ-részbe győzni, vagy meghalni a szent föld visszaszerzéseért — e küzdelem lehetett, sőt valóban magasztos is volt; midőn az európai nemzetek legelőkelőbb férfiai Buda ormain onták vértüket a kereszténység védelmében, — midőn a francia köztársaság milliónyi katonái, kezökben az egyenlőség, szabadság, testvériség zászlójával üzték vissza hazájuk földéről a betolakodott zsoldos hadakat — e harc lélekemelő vala, bámulat és rokonszenv szállta meg a népek szívét: — de a Páris alatt folytatandó harcoknak csak ott örülhetnének, hol senkinek sem juthat eszébe az európai polgárisultság bármely csekély töredékét keresni.

Poroszország landwehr rendszerének célja az vala, hogy az összetört ország kedvező alkalmattal ismét lábra állhasson; ma, azok, kik e hadi gépet csaknem teljesen készen kapták, arra használják, hogy egy testvér népet századokra nyomorékká telessenek.

Hanem hát mi segíthetne a bajon? mi gátolhatná, tehetné lehetlenné az ily népiértő harcokat?

Megmondja Jókai, és a mit mond, ez emlékeztet engem az operenciák birodalmára.

— Alkotmány és törvény szerint a honvédség csak a haza védelmére való, a határon kívül csak a sorhad vihető; ha a honvédséget is kivihetik, ugy a háborúnak nem lesz vége, míg épkezláb ember van odahaza — a mi boldog egy tan lenne.

Jókai szerint, az európai államoknak in solidum kellene magokat arra kötelezni, hogy honvédségeket csak a határon betört ellenség ellen használják, s a ki ez ellen vétene, álljon minden szomszéd hatalom jogában őt az egyezmény végrehajtására kényseríteni — fegyverrel is.

Ebből az következne, hogy a táma-

dó fél mindig hátrányban lenne, nem lévén szabad magával vinnie honvédségét, míg a megtámadott azt is ellene vezetné. Így a betört győztes sereg fékezve lenne.

Az általános fegyverkötelezettség mellett nincs más mód a népiértő harcok megállítására, mint az, hogy „minden állam legyen kötelezve honvédségét csak a hazája határában belül használni.“

A parlamentek ügyeljenek fel a honvédelmi törvények megtartására, a népek kövessék azon elvét, hogy a haza védelmében pazarul ontsuk a vértüket, az idegen országok meghódítására pedig fukarkodjunk vele — különben a béke lesz absurdummá.

Ez az én nézetem szerint nagyon hathatós és mégis egyszerű (!) expediens; hanem ezt a Jókai által ajánlott formában is tökéletesíteni s egyúttal még egyszerűbbé is lehetne tenni. Ugyanis minden állam törölne el az ő állandó sorhadsergét és alakítaná át egész fegyveres erejét honvédséggé; így azután nem lenne ki kezdjen támadó háborút, mindenki hazája határain belül maradna és azt védné a nem érkező támadók ellen, s végtére az általános emberszeretet örök béke korára ébrednének.

Hanem hát ezekben a szép dolgokban csak az képezi az egyetlen akadályt, hogy a különböző államokban lakozó nemzetek emberekből állanak és nem valami anyag-féle szelid lényekből. A legkisebb faluban sem telik el három vasárnap úgy, hogy egy-két fél a másikat meg ne ütlegelje, s még itt sem alkalmazkodnak a kellően kimutatott védelmi és támadó határvonalokhoz; ezeknél a dulakodásoknál is megesis akárhányszor, hogy egyetlen erősebb 2—3-ot rendre elpáhol, mert hát ezek csak úgy távolról nézték a legelső megsapkaztatását.

A legujabb német-francia háborúval is így jártak a hatalmak. Tudták előre, hogy e harc végeredménye kihat egész Európára, s így mindnyájuk érdekeit többé-kevésbé érintheti, sőt meg is károsíthatja; hanem azért meghúzódtak és hagyták folyni a dolgokat úgy, hogy ma egy népiértő népvándorlás előtt állanak, s Jókai is felkiált: ez absurdum! ez nem háboru! Igaz, ugy van; az igazság felszentelt papja sem beszélhetne igazabban.

De hát mi ennek az oka? Az a gyarló felfogás, melyet nemcsak előregedett diplomáták, hanem tekintélyes lapok, sőt nagy politikai pártok is oly gyakran tanúsítanak.

Mindig pengették, emlegették, hogy a művelt népek érdekei solidarisak, a mint-hogy ez elvitázhatatlan igazság; de azért ezek a solidariter s a civilisatio kapcsaival összefogott nemzetek nem állottak elő a wörthi és spichereni diadalok után együttes vetóval, mely így szólhatott volna:

németek! ti diadalmasan visszavettétek a támadó szándékkal határaitokra jött francia császári hadakat, mi együttesen garantírozzuk, hogy e támadás többé ismételtetni nem fog;

a francziákhoz meg így szólhattak volna: francziák, ime éreztétek a németek erős karját; maradjatok békével, különben mindnyájan az ellen megyünk, ki újra támad; — Európa, a civilisatio érdeke tiltja azt, hogy ti az egymás támogatására elhivatott német- és latin-fajok — egymást marczangolját!

Igy kellett volna ám beszélni a semleges hatalmaknak kardjukra, — s a hol voltak — a parlamenteknek is a népjog törhetlen fegyvereire támaszkodva. De nem tették. Bezzeg most érzik már, hogy az ő üstökükre is elkerülhet a sor; s mivel a legerősebbet leveretni engedték, készen lehetnek Télfí és Késedelmes uraim is arra, hogy suo tempore megtollásztatnak, már t. i. ha a békekötés után azonnal nem fogadtatik el Jókai honvéd-otthon-marasztó genialis terve; különben a mire Franciaország, ugyan Jókai tanácsára — új republicanus éretyekben díszló generációt nevelne — sok helyütt nőhet föl, hol ma még paloták állanak.

Jókainak a republicanusok nevelésére adott tanácsa is olyan béna, mint a békebiztosítói tervezete. Szerinte egy erős francia köztársaság Európa békéjére és szabadságára nézve mindnyájunknak At-

lasa lenne; egy kudarcot vallott pedig mindnyájunk Golgothája fogna lenni — mégis úgy tanácsolja a respublicát megmenteni, mintha ép meg akarná buktatni.

Javaslat: az id. kormány kezdje a békekötésen. De hát ha ez meggyalázó? avagy ha a győztes solo még csak szóba sem áll a köztársasággal? Quid tunc?! Ha Vilmos látja, hogy minden áron békét akar a francia, elfogadhatlan föltételeket szab; de ha egy, a végső harcra is elszánt népet vesz észre maga előtt és maga mögött — akkor mérséklendi magát: úgy juthatnak el a francziák az általuk is óhajtott becsületes békéhez, ha előre is kijelentik, hogy ellenkező esetben a fegyverre bízzák a dolgot. Tehát mitsem ér: „bétét kötni Németországgal minden áron;“ mert ez ép a respublica szemfődele lenne — és azután: hol keresnők mindnyájunk Atlasát?!

A Párisért mérköző német és francia haderő.

„Franciaország készül a végharcra.

„Párisban, a Loire mögött és a lyoni erődített táborban erőyes kezek szervezik a védseregeket, melyekkel a köztársaság valóban barbár módon hadakozó ellenségeivel szembe akar szállni, vagy legalább azt előnyösebb békeföltételekre kényseríteni.

„Lázassátséggel szedik össze e három ponton Franciaországnak még meglévő védszkezeit, melyeket aligha számolgattak ki nyugodtan a porosz főhadiszálláson, mikor ama kérdést, Napoleon és a köztársasági kormány közt, licitációra akarták bocsátani, kijelentvén, hogy azzal a féllel kötik meg a békét, a melyik a németekre nézve előnyösebb föltételeket fogad el!

„E gondolatról úgy látszik, már lemondtak.

„Aligha ki nem józanodtak már a sedani győzelemittasság szülte mámorból s irónnal kezükben kissé számígtatva, meggyőződtek, hogy a francia tényleges kormány még annyi erő föltét rendelkezik, hogy azt még sem lehet egészen ignorálni.

„Franciaország eddig körülbelül 260 ezer embert vesztett, kik részint elesetek vagy megsebesültek, részint hadi fogságba jutottak.

„Van tehát még körülbelül 250 ezer kitanított rendes katonája, kiből ugyan mintegy 150 ezer Metzben, Straassburgban és a többi várbán van bekerítve, de mind a mellett Franciaország védelmére tetemesen közreműködnek, mert saját erejükkel legalább is felével több ellenséget foglaloztatnak.

„A várakon kívül közvetlenül a kormány dispoziójára állhat tehát még 100 ezer régi katona.

„Ezekhez most már bátran számítható még az ideői 90 ezer ujoncz, és így már 190 ezer emberből álló rendes sereggel találkozhatnak a németek, ha ugyan egyetlenegy már kiszolgált régi katona most be nem lépett volna; de a ki a francia nemzet elkeseredettségét figyelembe veszi, az aligha tulzásnak fogja nevezni, ha e categoriához tartozó háboru tartamára önként belépők számát 60 ezerre tesszük.

„Összesen tehát a francia rendes sereg létszámának, — Bazaine seregét és a többi vár helyőrségeit ide nem számítva, — legalább is 250 ezer emberből kell állania. Ehhez az erőhez csatlakozik a mozgónemzetőség, mely már ez év elején, tehát a háboru kitörése és a nagy nemzeti calamitások bekövetkezése előtt 164 ezer emberből állott. Összesen 404 ezer harcosz működhetik a Páris falai alatt megjelenő ellenség ellen, melynek összekötötteti utjai azonkívül több szabad lövészesapat által folytonos támadásoknak lesznek kitéve.

„E számításomra azt az ellenvetést lehetne tenni, hogy Franciaország nem fegyverezheti föl hátultöltőkkel mind ezeket az embereket, mert általában az a téves nézet uralkodik, hogy Franciaországnak nincs elegendő hátultöltő fegyvere. Ez nem áll. Igaz ugyan, hogy a volt francia kormány e tekintetben korántsem tett annyit, mint a mennyit tennie kellett volna, de azért a most szervezésben levő sereg számára még elég hátultöltő fegyver lesz.

„Hogy mennyi hátultöltő fegyverrel rendelkezhetik a francia kormány: azt könnyen számíthatjuk. Biztosan tudjuk ugyan, hogy 1868-ban összesen 398 ezer új hátultöltő készítettett Franciaországban; 95 ezer vásároltatott külföldön és 216 ezer régi fegyver alakított át hátultöltőkkel.

Föltéve hogy 1869. és 1870-ben egyetlenegy fegyver sem készült volna el, — mi hihetetlen — mégis, a jelenlegi szervezés alatt levő seregnek elég jutna.

„De bátran feltehető, hogy 1869-ben legalább félannyit szereztek be, mint az előtte való évben.

„Ha tehát a csatatéren és a hadi foglyokkal elvesztett, — továbbá a Bazaine seregénél és a bekerített várörségeknél levő fegyvereket leszámítjuk, látjuk, hogy a párisi hadügyminisiterium még mindig legalább is 500 ezer hátultöltővel rendelkezhetik.

„Ép ily számítás által meggyőződhetünk, hogy Franciaország még 700 tábori löveggel jelenhet a csatatéren meg.

„Ha így egyrészt a francziák katonai helyzete korántsem oly rossz, mint a minőnek porosz lapok hirdetik, másrészt a német sereg helyzete sokkal rosszabb lehet, sem hogy a porosz főhadi szállásban a háborúnak hossza nyújtását kívánhatnák.

„Német részéről összesen 846 ezer sorkatonával és 221 ezer honvéddel rendelkezhetnek.

„Eddig körülbelül 246 ezer német lett harcoképtelenné, részint a csatatéren, részint betegségek következtében; és e szám folyton növekedő arányban szaporodik csatákon kívül is, a hideg éjek, roppant fázadalmak stb. miatt keletkezett betegségek folytán.

„Marad tehát 600 ezer rendes harcos. Ezekből legalább 60 ezer Németországban fekszik, hol a honvédségnek nagyobb része is a helyőrségi szolgálattal és a hadifoglyok őrzésével van elfoglalva.

„Jelenleg tehát Franciaországban körülbelül 540 ezer sorkatona és 60 ezer honvéd állhat, összesen 600 ezer ember. Bazaine seregének feltügyelésére és Metz bekerítésére legalább is 150 ezer embert kell hátrahagyni; Straassburg, Toul és a többi francia vár ostrománál, illetőleg bekerítésére szintén 50 ezer embernek kellett hátramaradni; ugy, hogy a porosz vezérkar csakis 400 ezer emberrel rendelkezhetik szabadon, kiknek, mint főnőbb láttuk, 404 ezer francziától kell Párisét elvenniük.“

Kápolnai.

(A „Pesti Napló“ból.)

Lapszemle.

„Az ellenséges haderő Páris alatt levén, Európa szeme Franciaország fővárosára van irányozva. A világ tudja, hogy Páris alatt döntő harc lesz. Hugo Victor, a nagy költő és republikánus, a „kis“ Napoleon engesztelhetlene, manifestumot intézett a németekhez, melyben ragyogó ékesszólásával Páris ostromoltatásának bűnét rajzolja. A nagy költő és a nagy phrasour, ki oly fényes elégtételt kapott ellenén, III. Napoleon, Párisból küldi szét proclamatióit, de melyekre hallgatni nem adott még a népeknek. A nemzetek köztársasága, az eszményi lelkek e magas ideálja még messze van; a népek sorsát nem önmaguk, hanem fejedelmek, hódító világnézetből kiindult fejedelmek intézik s így Hugo Victor szavai nem mentik meg Európa fővárosát. Hiába mondja a jó németeknek, — hogy Berlin, Dresda, München stb. fővárosuk de Páris világáros; a német és porosz katona mindezt nem hallja s ha hallaná is, Vilmos és Bismarck kiverné föléből.

„Páris tehát ostromoltatni fog. Trochu a leg-erélyesebb készleteket teszi. A gyönyörű villákat s parkokat leromboltatja, az erdőket meggyújtatja, árkokat, sánczokat hányat és állít. Párisát élelemmel látja el. Mint a lapok írják, jelenleg Párisban 220,000 juh, 40,000 ökör, 12,000 sertés van. Mint-hogy a főváros naponkint ezer juhot és 700 ökröt fogyaszt, a város jó időre el van látva. Liszt 300,000 mázsa van összehalmozva, ide nem számítva azt, mit a sütők magok beszerettek. Ezt ismét 200,000 mázsaára tehetni. Van azután 40,000 mázsa beszózott vagy füstölt hus, roppant sok száritott és beszózott hal, 100,000 mázsa rizs, 6000 mázsa kávé stb. stb. Szóval, ha a lapok e szám-tételeinek hihetünk, akkor Páris legalább is hat hétre el van látva élelemmel; hat hét pedig igen sok ily háborus időben.

„Ugy látszik roszabui állanak katonáikkal. Némely lapok szerint 115,000, mások szerint csak 80,000 rendes katonája volna a fővárosnak. Ezek is nemesek megviselve, hanem egészen demoralisálva. Tisztjeik iránt engedetlenek és a poroszok, legyőzethetlenségében épen nem kétkednek. A győnge mobilgárdát 200,000-re számíthatni, csak-hogy ezek közel sem érnek fel a rendes hadsereggel. Ekként Páris kormányzója, Trochu, mégis

rendelkeznek mintegy 300,000 emberrel, kikből 100,000-et az erődök nyelének el. A többivel az ellenséget folyton nyugtalanítani s vele az erődök alatt csatákat vívni kellene.

„Mi a poroszokat illeti, a francia földre lépett német hadsereget 800,000-re teszik. Ebből kétszáz ezer részt elvették, részint betegség által toborozták. Kétszázötvenezer Strassburg, Metz, Thionville, Pfulzburg, Bitsch, Toul stb. várak bekerítése vesz igénybe. Így legjobb esetben 250,000 ember marad Páris városára. Mások e számot még kevesebbre teszik, s a jelenleg Franciaország területén levő porosz német hadsereget ötszáz ezer emberre számítják.

„A különféle adatokból azt látjuk, hogy a két fél hadserege Páris alatt száma nézve egyenlő vagy csak kevéssel több porosz lesz. De ha a német hadsereg győzelmi mámorát, vezéreiben való tökéletes megbízását, szigorú fegyelmességét és pontos fölvezetését tekintjük, akkor be kell vallanunk, hogy a francziák jóval mögöttük állanak.

„A párisi hadsereg gyöngességét és ziláltságát hazaszeretete fogja támogatni. Tudják, hogy tűzhelyükért küzdenek; tudják, hogy hon maradt családok szentélyének biztonságáért ontják véréket; tudják, hogy minden csöpp vért a nagy nemzet áldása fog kísélni. Párisi levelek írják, hogy a főváros kész mindent elviselni és a végsőig kitűzteni. Már utcai harcokról is beszélnek, a házakat és utcákat is el akarják barrikádozni, úgy hogy a kormánynak ki kelle nyilatkoztatni, hogy erre nincs és talán soha sem lesz szükség.“ („Sz. Egyb.“)

Belügy.

Lajthántuli dolgok.

A cseh tartománygyűlés küldöttsége, mely a tartományi gyűlés többsége által készített feliratot vitte Bécsbe, 6 felseje a császár által vasárnap fogadtatott. Az átnyújtott felirat megtagadja nemcsak a decemberi osztrák alkotmányt, de vonakodik elismerni törvényesen a jelen tartománygyűlést. A korona azon felszólítását, hogy válaszon követeket a reichsrathba, a landtag hallgatással mellőzi s ehelyett fejtegeti sz. Wenzel koronájának jogait. Ő felseje 3/4 1-kor fogadta a Nostitz gr. cseh tartományfőnök vezetése alatti küldöttséget s Nostitz szavaira így válaszolt:

„A feliratot át fogom adni kormánynomnak, hogy alkotmányosan elintézzé. Az általam összehívott landtag cseh királyság törvényes és alkotmányos landtagja s elvárom, hogy az a választásokat a reichsrathba haladéktalanul eszközölje fogja.“

A küldöttség aztán, a nélkül, hogy megtartotta volna a más nemzetiségekkel szándékolt konferenciát, még az nap haza utazott Csehországba. — A felirat a császár leirattal fog felelni, melyben a landtag még egyszer felszólítatik a reichsrathba való választásokra, mit ha ismét nem tesz, egyenes választások fognak kiírtni.

A csataterőről.

A poroszok az újabb tudósítások szerint 15 n már Joinvilleben és Creteilben, tehát csak egy órányira vannak Yvri és Charenton erődötől, azután Neully-sur-Marneben is jeleztettek, mely utóbbi

TÁRCZA.

Kolozsvártól N.-Váradig.

(r. o.) Már régóta beszéd tárgya Kolozsvártól azon vasúti kéjtázas, melyet Biasini Domokos tervezett innen Nagy-Váradra.

Az eszme általános érdekeltséget keltett és százan meg százan izgatott kedélyvel várták a „nagy napot.“

Végre megjött. Megjött halasztási terminusok előzményei nélkül, a mi nálunk nem épen megszokott.

A múlt vasárnap történt meg, hogy mi kolozsváriak a Királyhágón tulra, a „szomszédos városba“ meleg készítoritásra átmentünk.

Az idő reggel zord arccal és ijesztő ruhában köszönt be, mely már egymagában elég volt arra, hogy a fogékonyabb kedélyeket lehangozza.

Daczára ennek, már 7 óra előtt az indóháznál nagy néptömeg hullámozott. De nemcsak, hanem még a vasút hosszában is meglehető távol-ságig, immitt-amott kíváncsi emberek csoportjai tűntek fel. Mondhatni, hogy legalább is másfél ezren össze gyűltek.

A rendkívüli vonatra 16 vaggont bocsátottak rendelkezés alá, melyek 6 óra után mindjárt az indóház előtt álltak. A gőzmozdony fel volt kocsorozva, szalagozva, virágozva s egy rakás bokrétiát az utazók között is kiosztottak. A gőzmozdony elöl, Kolozsvár czimere és csinos virág girlandé-okkal volt felkítve s oldalán eme felirat állt: „Üdvözöljük N. Várad polgárait!“ Az elindulás előtt pedig a népzenezek búzták a jó csárdásokat körömszakadtáig. Szükség is volt a nagy hidegben egy néhány „jó nótára,“ mitől fölpezsdüljen a vér. A szomorú idő daczára a néző-közön-

hely egy mértföldnyire fekszik Vincennestől; Corbeil és Bois Clamartban szintén megjelentek a poroszok. Ez utóbbiak csak egy negyed mértföldnyire fekszenek Issy és de Vanvers erődötől. 16-kán Villeneuve, Dammartin és Plessis szállottak meg. 17-én párisi táviratok szerint, nagy erővel a villeneuve st. georges-i magaslatok ellen nyomultak a Seine jobb partján 1/4 mfnyire Páristól délkeletre. Itt jó átmeneti pont van, s a hidverés könnyítése végett 16-án Corbeilből a Seine balpartjára küldettek; Jarvisynál és Athirnál francia csapatokra találtak, melyeknek feladata volt az átmenetet őrizni és gátolni. Az eredményről még semmi bizonyos s a táviratok rendes szokás szerint sok ellentmondást tartalmaznak.

E szerint a porosz előőrök már Páris alatt állanak és most már az a kérdés, hogy csakugyan bombáztatni akarják e a várost vagy rendes ostrom által akarják azt bevenni. Előbbire nézve szak-ferfiak úgy nyilatkoznak, hogy Páris bombázása csak azon esetre volna lehetséges, ha egyik vagy másik erőd jutna porosz kézre, de még így is kérdéses, hogy a város, ha komolyan veszi a védelmet, egyhamar megadja-e magát, s aztán ha egy magányos erőd kézre is jutna, az mitsem tenne, mert a szomszéd erődökből s a főszánc vonalából a tüzelést rögtön meg lehetne az ellen indítani, mielőtt abban az ellenség magát biztonságba hozta volna. Így tehát több erődöt kell a poroszoknak egyszerre elfoglalniok, ha Párist csakugyan bombázni akarják.

Trochu tbn. sept. 13-án szemlélt tartott Páris védőreje fölött. Ki volt akkor állitva az egész védőreje. Némelyek 200,000, mások 400,000 főre teszik. Az „Avenir National“ következő rajzot ad e szemlérlől:

„A Trochu tbn. által tartott szemle nagy hatása volt. Először mutatá be magát Páris fegyverben, és bemutatá magát borzasztó hatalomban. Csak a nemzetőrség elfoglalva tartá a Bastille egész terét, a Boulevardok egész körzetét és a Concordia tért. A zászlóaljok, melyek később érkeztek, a mellékutczákban foglaltak helyet. E hadsereg felszerelése elég változatos, jobban mondva hiányos volt, a melyet csak az a nagy sietség fejthet meg, melylyel a kormány ily nagyszámu polgárságot fegyver alá hívott. A régi zászlóaljok csak csekély kisebbséget képeznek. Az újak elhatározottságuk által kitűnők. Némelyik kizárólag munkásokból, régi kizsoltát katonákból áll, kik kitűnően értik a fegyverforgatást. Más zászlóaljok csak a régi gyutacsos fegyverrel vannak felszerelve, mások általakított karabélyokkal és vágószronnyokkal. Déljában megjelent egyszerű tábori őrtünyben Trochu tbn. nem nagyszámu tábori kísérettel. Balján a nemzetőrség új parancsnoka volt Tamisier, volt képviselő. Páris kormányzója hatalmas éljenekkel üdvözöltetett, sok helyen hangzott a köztársaság éltetése is.

„A tábornok lassan lovagolt el a tömegek előtt. Középen szerteszét majd katonásan, majd kalapját levéve. A külvárosi lakosok mind jelen voltak, a munkások ünnepi öltözeteikben fegyvereikkel, egyenruhájuk még nincs, sőt sikkájuk sincs. De a tábornok megérkezésekor sikkáikat, kalapjaitkat valamennyien szunyokra tették. A St. Denis és St. Martin kapuk felé már nem volt a látvány oly katonás. Virágkoszorúk ékesítették a fegyvereket; de a felkesedés itt is nagy volt. Csak a

ség és utazók vidor kedélyvel intettek búcsút a viszontlátásig ismerőseikhez. És a vonat, melynek becses terhe közel ötszáz emberből állott — elrobogott.

A véletlen úgy hozta magával, hogy néhány ismeretlennel egy coupeba kerültem, kik egymással tökéletesen el lévén foglalva, egészen a tájképek élvezetének adhattam magamat. A szó szoros értelmében élveztem. Berezcs hazánkon keresztül vezet út nem volt egy perc, melyben nem tártult fel valami új szemem előtt, mi a figyelmet megragadja, leköti, akár a természet nagyszerű művészetét, akár az emberi szorgalom, erő, fáradtság és kitartás eredményét volt alkalmam megtekinteni.

Legszembek, legmegragadóbbak voltak e képek a Körös mentén. Az út, e hegyes-völgyes vidéken sokat kanyarog, úgy, hogy kevés helyet lehetne kijelölni, hol 200—300 öl hosszat egyenes irányban halad. Minden perczben, minden fordulatonál új panoráma nyílik meg az útas előtt. Egyik sebb, mint a másik. Itt magasra emelkedő hegyek, alantok gyorsan halad a szeszélyes Körös és úgy siet, hogy a felette magasra meredező óriás fákna idejök se marad, hogy beletekintessenek, hogy megnézzék gazdag lombjaikat. Ott kétféle ismét emelkedések: hegyecsoportokat költői rendtelenségben. Egyik oldalon az alyban nyárfák rezegettek sárguló leveleiket, mindjárt fölébb haragos zöld lombok igyekeznek betakarni az öreg földet, mely a vénségtől megszürkült; de a bokrok között sincs ősszetartás, sok helyt meztelen hagyják az ősapát, úgy néz ki, mintha leszakgatták volna róla a ruhát. A másik oldal már meredekebb, ritkábbak a fák s közöttük egy egy mobával lepott szikladarab hever. Ugy néztek ki, mintha a nagy költő gígásai, kik az olympusi harczban iszonyu vereséget szenvedtek, itt pihennék örök álmatk darabokra törölve, hogy büntetésből senki meg ne ismer-

régi zászlóaljok, melyek a Boulevard des Italiens és des Capucines en voltak felállitva, — valának komolyabbak. Néző nem volt itt, — mert Páris összes erőteljes lakossága fegyver alatt volt, csak a nemzetőrség háta megett álltak gyermekek és nők. A legtöbb ablak zárva volt. Néhány asszony szalagokkal díszített koszorukat dobott a tábornok lábai elé. Egy óra felé induló veretett.

„Trochu előlép kíséretével, néhány magasabb tiszt sorokozik hozzá, köztük egy polgári egyén, ki az amerikai köztársaságot képviselte. A törzskar az elyezi mezőre megy, hol beláthatlan tömeget képez a mozgó nemzetőrség. Ezek háta megett állt kevés sorcsapat, kik ma nem voltak az erődök közelében. Páris őrségének csak egy része fölött tartott ma szemlélt, miután egy más rész az erődöknel volt elfoglalva. De itt is már nagy hadsereg volt. Párisban nincs védelmezőkben hiány.

„A departemente k mozgó nemzetőrsége 4 hadosztályt képez. Az elsőnek parancsnoka Liniers tbn. főhadiszállása Elysée II. hadosztály Beaufort d'Hautpoul, főhadiszállása a királyi palota. III. hdo. Berthaut tbn., főhadiszállása az iparpalota. IV. hdo. Correard tbn., főhadiszállása a Luxembourg palota.

Azok ellen, kik félelemből kivonják magukat a nemzetőrségi és mozgórségi szolgálat alól, nagy az elkeseredés. Ujabbban neveiket kiragasztják házaikra, s így teszik ki őket a közzségyenekek.

Tours, sept. 17. este 5 1/2 órakor. Hivatalos Toursba érkezett sürgönyök constatálják, hogy a forgalom az északi vaspályán Páris és Chantilly közt megszűnt. A vasutvonal Orleans felé Ablon és Ablis közt a poroszok által felbeszakított. A poroszok a vaspályavonatokra löttek, pénteken az atbiai és monsi indóházakat felgyújtották és sikerült nekik 50 ágyúval a Szajuná átkelni. Az ellenség több ponton jeleztetik, főleg Villiers Cotteretsben, Nantenilben. A lovasság Soissons ostromzárolja. Belforti hírek szerint egy ellenséges előcsapat Mülhouse és Colmar közt nagy vereséget szenvedett. Bazaine tábornagtól 16-án érkezett hírek azt mondják, hogy aug. 31. és sept. 1-n Lervigny és Noireville mellett volt utolsó küzdelem előnyösek voltak. Csapatainak egészségi állapota kitűnő s Metz még gazdagon el van látva elenséggel.

Páris, sept. 17. este. Egy sürgöny Ablonból porosz csapatoknak tetemes hadmozdulatát jelzi a brunoyi-i magaslaton, a villeneuve-saint-george magaslatok irányában.

Az A. A. Z. nak írják 12-ről: Toul utolsó lövetése az elfoglalt sima francia ágyúkkal oly csekély értékű eredménnyel járt, hogy egyelőre félbehagyták s most már nehéz vontesövű porosz ágyúkat, melyek Metznel vannak s 10,000 gyalog katonát hozatnak, hogy erélyvel lehessen a kis vár ellen eljárni. Miután Toul a Nancy és Chalons közti vaspályát elzárja, úgy birtoka reánk nézve roppant fontosságot, hogy azon óriási készleteket, melyekre a hadseregnek Páris előtt szüksége van, oda lehessen szállítani.

Hatósági élet.

N.-Enyed, szept. 16. 1870. — Ns. Aló-Fehérmegyének bizottmányi gyűlése főispán mgos

hesse emberi alakjokat. És a kárhozathoz tartozik az is, hogy a havaai folyam alatt a völgyben fennhangon kacagja buktokat. Legtöbbet változnak a képek Brátka és Rév között. Mintha minden pillanatban egy új decoratio előtt húznák fel a függönyt. Az egyik benyomást még föl sem fogta a lélek, már egy másik elmosza azt. A völgy szük: két roppant magas hegyfal mögé van szoritva a Körös, melyet sok helyt rendre kellett átásitni, hogy férjen mellette a vasút is meg. A vasút, mely irtoztató munkával a szikla oldalába van bevágva. Vakító fényben török meg a sziklafalakon a nap sugara s némi félelem szállja meg a szemlélt, midőn a kiálló kövek mellett pár arasznyira elrobog a vonat. Az első tunellből kijövet a szük völgy kissé kiszélesedik, egy pillanattal nyugodtabb, szelidebb kép tűnik elé, minek benyomása alatt mintegy pihen a lélek, hanem csakhamar összeszorul a völgy ismét. Két oldalt óriás, kopár sziklák merednek az ég felé, melyeken még a növények sem élnek meg, immitt-amott egyes szál inda s néhány vadróza minden ékecségek, s ha valahol egy fa tűnik fel, azt félti a néző, hogy lehull, hogy egy alágurult kődarab összemorzsolja. A coupeból nem lehet a sziklák hegyét látni, ugyszólva elsötétül a völgy és oly sajátságos színe lesz a víznek. A völgy zúg, hallszik, hogy a folyam nagy köveken hőmpölyög alá, s a balsó hegy tetejéről meglehető nagyszámú patak zuhan le s gyönyörű vizeést képez. Itt egy pár perczre megállt a vonat. Ugy jártunk azonban itt is, mint az éhes, kit terített asztal mellé ültetnek, azonban az első étel után felkötik onnan. Még két alagút következik egymásután, melyeket a vadregényesség miatt kelle oly roppant munkával és költséggel készíttetni.

A harmadik alagútból kijövet eltűnnek a merészen fölfele emelkedő sziklák s egészen kiszélesedik a völgy, s a szemlélt lelke is mintegy kitágul, s a kedélyt, mely egy pillanat előtt a felsé-

Pogány György úr vezetése alatt f. hó 14-én higadatan s csevedesen folyt le számos tagok részvéte mellett, kik közt volt a köztisztelőben lévő belügyi államtitkár Zeyk Károly is. [Románjaink közül azonban ezúttal nagyon keveset érdekel a köztügy.

A mgos főispán úrnak a helyzet és politikai viszonyokat tárgyzó és élénk helyesléssel fogadott megnyitó beszéde után, a tanácskozás a megyei közigazgatás költségeinek jövő 1871 dik évre való megállapításával kezdődött. Minthogy azonban a belügyminiszterium által kiszabott korlátokat gazdasági szempontból szem előtt kívántuk tartani, a jelen évi költségvetés kevés változtatással elfogadtattott. Pedig megyénk területének és népességének nagyságával nem áll épen arányban jelen körülmények közt és tekintve a magyarországi megyéket is a 38 ezer frt költség; de reméljük, hogy a szervezés alkalmával nagyobb tekintet lesz erre is. Továbbá fölterjesztés küldetett az igazságügyminiszteriumhoz, hogy a megyei hatóság alól részben kivett törvényszéki tisztviselők fizetési az általános drágaság tekintetéből, legalább a közigazgatási tisztviselők fizetése arányában emeltessék fel.

A hozott törvények és kinevezést tudató leiratok felolvasása után általános éljenzéssel fogadtattott gróf Mikó Imre ő exojának, hozzá mult gyűlésen, miniszteri tárczájáról leköszönése alkalmából intézett feliratra érkezett válasz. Targyalattott továbbá Gy.-Fejérvár városa által szedett vám ügye és Alvincz, Borberek mezővárosoknak régi municipelis jogaiba való visszaléphetés iránti folyamodása. Pestmegyének a mezei munkabéri szerződés és Ungmegyének a tűzkárbiztosításnak már sikerdús példák szerint országossá tételre tett átiratai feliratban pártolni határozottatott. Ohajtjuk, hogy ez utóbbit mihamarabb gondoskodása tárgyává tenné miniszteriumunk. Mily sok tüzeset általi károsodás történt már ez évben is és pedig különösen falunk, hol a nagyobbra könnyen gyűlő anyagokból készült házak, esőrök sat. birtokossai többnyire szegény emberek, kik a jelenlegi (legalább reájok nézve) magas biztosítási díjt nem fizethetik s egy tűzveszély kárait évek hosszu során át is alig bírják kiheverni; mi az országra is közzgazdasági szempontból károsan hat. De ki ne fizelné meg a csekély 50 kr. 2 frt biztosítási díjt, midőn ezzel gyakran a koldusbotra-jutástól menekedik meg.

Dr. Korbuly Bogdan halálával tüzerkedésbe jött főorvosi állomásra Dr. Magyarai K., egy tisztelbeli főjegyzőnek tanfelügyelő Filep Albert, tisztelbeli aljegyzőnek ifj. Zeyk Károly, Horváth Miklós és Török Bálint felkiáltással megválasztattak; substitinált állatorvos Rákosi Bálint pedig hivatalában megerősített. Több tárgy nem lévén, főispán ő mgla a gyűlést a tagok éljenzései közt bezárta.

A gyűlést követő száz terítéki kedélyes ebédet 6 Felsejeiknek főispán úr által történt s éljenzéssel fogadott éltetése után, főispán ő mglárai államtitkár Zeyk K.-ra, a miniszteriumra, kir. biztos gr. Péchy és gr. Mikó I. ő mglaikra, b. Komény L.-ra és másokra számos pohárköszöntés történt, melynek sorát ismét főispán ő mgla zárta be az egyetértesre felhívó beszéddel, melynek szükességét mindig s különösen jelen körülmények közt mindenki belátja, s ohajtjuk: kövesse is.

*

ges és borzalmas érzet hatása alatt állott mintegy kiszélesedik s pihen. Vizesések, meredek sziklacsoportozatok helyett zöld rétek, kopár tarlók terülnek el, melyeken ayájak legelnek s a rohanó patak zugasát a pásztorsíp hangja váltja fel.

Íde jöjen, ki a természet művészetében az egy-mást gyorsan követő, meglepő és megrató ellentéteket akar látni!

Hanem ennyi regényes kép között ne feledjék el a társaságot és a programot se.

„Fél 9 órakor Sztánánál francia hideg reggeli várja a vonatot, hol egy negyed óráig foly az étkezés vig muzsika mellett“ — szólott az irás.

A reggeli meg is volt. Hűvös reggeli szél. Muzsikált is ott a hegy tetőn, hanem azokat a nótákat szivesen máskorra hagytuk volna. Majdnem későn fedeztük fel, hogy hol árulják a hideg ételeket és italokat. Minden volt, csak kenyeret felejtettek hozni a sültkekhez. Legkülönösebben jártam pedig én, a ki a nagy sietségben egy adag csomagolt pástéom helyett egy játék kártyát kaptam a Zsiros István gyárából. Kenyér nélkül azt se lehetett megenni. Hosszu Jancsi pedig megígérte, hogy majd a coupeba húzza.

No, de az ilyen prózai dolgokkal félre. Mikor annyira saturalva volt mindenki peccissal, vajjon jutott-e eszébe az étkezés?

Délben 1 órakor érkezünk meg N.-Váradra. Az indóháznál beláthatlan néptömeg várta a kéjvonatot.

Hatalmas és hosszu tartó éljenzéssel fogadtak a nagyváradiak, azután Gyalokai Antal, a polgárság nevében melegen üdvözölt bennünket. K. Papp Miklós a vendégek nevében szintén felelt a meleg szavakra röviden — mire mindenkinek a „Fekete sas“ című vendéglő felé. Ott volt a közsé étkezés.

Egy egész kocsi-erdő mozdult meg most egy-

Vidéki levelezés.

Maros-Ludas, septemb. 15-én, 1870. — Kerkápoly Károly pénzügyminiszter úr ó nagyméltósága — a nagy-görgényi álladalmi uradalom megtekintéséről jöve — az ebéd idejét helységünkben töltte, honnan Maros Ujvárra a sóbánya, s onnan tovább más álladalmi javak szemléletére délután 3 órakor indult el. Értésülve ő nmltga felismeretlenül tenni akart utazásáról, bátor voltam felhasználni az alkalmat és bemutattva magamat, lehető csekély szolgálataimat ajánlottam, mit ő nagyméltósága — úgy látszik — szokott feszelen nyájasságával szívesen megköszönt. Holmi, a helyi s vidéki viszonyokat érdeklő kérdésszerűségek s az arra nyert feleletek után szóba jött a nagy-görgényi uradalom ezutáni kezelése is, és mintán szerencsés voltam ő excellenciája által arról értesülni, hogy „a havasokat kizárólag az álladalm fogja kezelni”; bátor voltam ő nagyméltóságát az álladalm és a „Mezőség” egy tekintélyes részének érdekében egy itten felállítandó faraktár céljára felajánlani, miről ő nagyméltósága értesülve, és nagy érdeklődéssel tudakozván továbbat is a helység és vidékének kiterjedéséről, közlekedéséről stb. létesítettni ígért. A szükség a Királyhágón innen sehol sem érezhető nagyobb mértékben, mint a vidéken. Kísérletet tettünk a bajon társulás útján segíteni, de mi haszon, ha a kezeléssel megbízott egyének kizárólagosan nem a tárgynak szentelék szolgálataikat, a mi bizonyára sem nekik, sem a vidéknek hátrányára nem vált és e társulat feloszlását elő nem idézte volna. Az álladalm mindenesetre kettős haszonba fog részesülni, egyfelől értékesíteni fogja készletét, s midőn ezt illő árak mellett teendő, segít másfelől a népen is.

Ugy hiszem, hogy a Mezőség ezen része kiváló közönséggel fog tartozni a pénzügyminiszter ó nagyméltóságának, ha ezen ezme valósn, a miben kétségem, a fenn irtak után, sehogy sincs. Nem annyira ezen igéret, mint inkább, hogy helységünk szerencsés volt, ily rövid ideig bár, ő nmltga köztársaságunk személynél orvoslásának szerét, hol csak lehet, kifürkészni; egy emlékekkel voltam bátor kedveskedni, a mi nem lehetett egyéb, mint Maros Ludas tájképe; hadd gyönyörködhesseknél, hogy e most szinte pusztaság, mennyire emelkedett az élénk kereskedés állat.

Szerencsés volt ez uttal közszerepben álló adószedő Wolff Márton is ő nmltga tisztelgetni, s mint értesültem, az ő nmltga kíséretében levő titkár, továbbá Gyujtó Lajos miniszterialis tanácsos, s miniszter ő nmltga és az adószedő között, kinek oly gazdag s szép oltovány iskolája van Erdő-Sz. Györgyön, mint szakértő egyének között igen érdekes pomológiai eszmecsere folyt, vajha ez ne eredményezné azt, hogy Wolffot innen elhelyezzék a monostori gazdasági iskola közelébe, nem azért, mert ezt az utóbbi iskola érdekében sajnálnák, a mely csak nyerne egy ily kitűnő pomologus által, hanem mert fájálnák, hogy az annyira fátn s gyümölcsösten Mezőség távozta által oly sokat veszítsen, mert hisszük, s buzgalma kezesség, hogy a gyümölcsöszet e vidéken nagy kiterjedésre fog szert tenni általa, minék a jutalma az öntudaton kívül másképen is megjöhet.

Isten velünk, hozzá gyakrabban minisztereinket erre, mert hej be sok minden szüksége van e nagy jövőre hivatott helység- s vidéknek!

Hantz Pál.

szerre. Több ezer ember tolongott az utcákon, úgy, hogy gyalog ember csak nagy ügyvel bajjal haladhatott előre.

A „Fekete sas” nagy termében négy hosszú terített asztal várt a vendégekre. Több mint négyszáz ember foglalt azok mellett helyet.

És megszólalt a Hosszu János zenekara. Most először hallottuk hangját az elindulás után.

A pohárköszöntést Gyulai úr kezdte meg ki ujjal is üdvözölte felezte ki a látogatás felett. Utána még köszöntöttek többen. Igen nagy tiszteletben részesült a Galgóczi Károly rögtönzött szelleműs pohárköszöntése, melyben Magyar- és Erdélyországot egy eddig erőszakosan szétválasztott házastársához hasonlítá, mely házastárs nem csak az unió által ismét, hanem a vasút által is egyesített. Beszéde nagy hatást idézett elő, mindenfelől siettek vele kezét szorítani.

Ezután következett volna a program szerint a színi előadás.

Kellemetlenül meglepelve értesítettek azonban, hogy a művészet ama csarnoka nem nyílik ma meg a kolozsvári vendégek előtt. Miért? Arról senki se kegyeskedett megnyugtató felvilágosítást adni, a kellemetlen csalódást semmi se fedezte, csak a „non possumus.”

Meg kellett adni magunkat a sors, illetőleg rendezőség szeszélyének.

Mit tegyünk hát esti 7 óráig, míg a vonat visszafelé indul? Az eső egyre szakadt, semmi reményünk se volt, hogy az idő feliszul.

Pár jó ösmerőssémmel bérkocsiba ültünk, azon czéllal, hogy egy kis körutat tesszünk a városban, s megemléltünk mindent a mit lehet s a mi újdonágánál vagy nevezetességénél fogva megérdemli.

Egyik kedélyes barátom B. S. cicerone szereppel bizta meg bérkocsisunkat, kinek piqans

Figyelmeztetésül a szülőknek.

Mint hogy a gymnas. igazgatóságához többen kérdést intéztek a tanuló fiaik ügyében követendő eljárásra nézve, inditva érzem magam az illetők tájékozása tekintetéből hirtapilag is nyilvánosságra hozni a nmltga m. kir. oktatási miniszterium által kiadott gymnas. rendtartás kiválóbb alapszabályait.

Előrebocsátom, hogy a gymnasiumi tanulóknak lehetnek a) rendes vagyis nyilvános tanulóknak, b) magántanulóknak.

I. Rendes vagyis nyilvános tanulók.

A nyilvános tanulók kötelezetnek:

1. A tanév elején az igazgatónál valamenyenien, osztály szerint pedig az illető osztálytanárnál jelentkezni s magukat beírtni.

2. A szabályszerű beíratás szeptember hó 29. 30 dik és oct. hó három első napján történik. Ezen utal oct. 15-ig csak alapos és kellőleg igazolt okoknál fogva veheti föl a jelentkező tanuló az igazgató. October 15 diki után e hónap végeig rendkívüli esetekben a tanáriszék, october hó lefolyása után pedig csak a felsőbb tanhatóság adhat kivételen engedélyt a fölvetelre, ily feltétel mellett azonban, hogy a folyamodó tanuló az időközben előadott tanulmányok ismeretét szóbeli vizsgálat által igazolni tartozzék.

3. A fölvetettni kívánó nyilvános tanuló az előbbi tanévről nyert bizonyítványával személyesen szülője, gyámúoka vagy ezek megbízottjának kíséretében mind az igazgatónál, mind az illető osztályfőnökkel megjelenni tartozik, mely alkalommal a szülők, gyámok vagy ezeknek megbízottjai nyilatkoznak: kívánják-e övéiket a rendesen kötelező tantárgyakon kívül még más, a gymnasiumban előadtni szokott mellék tanulmányokban is, és melyekben taníttatni? Ezen nyilatkozat azután az illető tanulóra nézve kötelezővé válik mindaddig, míg a szülők, gyámok vagy megbízottjaik nyilatkozatukat vissza nem vonják.

4. A gymnasiumi első osztályba szabályszerűen csak a kilencz évet meghaladott vagy idősebb növendék előleges vagyis fölveteli vizsgálat letétele után vétethetik föl. A fölveteli vizsgálat a gymnasium első osztályába fölvetettni kívánó minden tanulóra nézve kivétel nélkül kötelező.

5. Év közben a gymnasiumot változtatni nem szabad, kivéve, ha a szülők hivataluk vagy szorgos körülményeik miatt lakelyüket változtatni és őket tanuló gyermekeik oda követni kénytelenek, mely esetben kapnak „elmeneteli” bizonyítványt, mely mellett bármelyik gymnasium megfelelő osztályába fölvetethetik. Másnemű esetben a tanintézet változtatása felsőbb tanhatósági engedély szükséges.

6. Azon nyilvános tanulók, kik kitűzött rendes időben a vizsgálatokat le nem tették s tanulmányaik a következő osztályban folytatni kívánják, a tanodai igazgatósághoz benyújtandó kérvény alapján pótvizsgálatokra bocsáttatnak. Azok, kik ebbeli kötelezőségeknél legyőzhetlen akadály miatt nem felelhettek meg, díj nélkül bocsáttatnak pótvizsgálatra; azok ellenben, kik mulasztásaikat köllőleg igazolni nem képesek, a magénvizsgálatokért járó díjt kötelesek fizetni. A folyamodványok a mulasztást igazoló bizonyítványokkal augusztus hó 8 dik napjáig adandók be; későbbi kérvények csak rendkívüli akadály bizonyítása folytán vétethetnek igénybe. Ugyanezen szabályok alá vétethetnek azon nyilvános tanulók is, kik egy vagy több tantárgyból nem tettek vizsgálatot.

arca mindjárt elárulta, hogy e tekintetben nagy tehetéssel áldotta meg a végzet.

Legelőször is jól megbordozott a gyékényes és vásznas sátrak között.

„Tessék csodát látni. Kolozsvárt három országos vásár sem tesz annyit, mint nálunk egy.”

Képzeltetni, hogy hamar kifogytunk már is apadó félben levő türelmünkkel.

Ezután egy tágas udvar előtt állt meg. Itt volt az állatkiallítás. Kevés keresés után rábukkantunk a kiállítás tárgyaiba, melyek egy alakforma és egy szekérszín fajta alkotmány alatt igen kényelmesen elfértek. Pár igen szép ló és schweiczi tehén megérdemelte, hogy megemléljük. Semmi rendkívüli azonban nem irbatok róla kegyes olvasóinknak.

Az újságvágy miatt egészen összezavartan foglaltuk el ujjal helyeinket a bérkocsiban.

„Tovább, tovább. Hát csak ennyi az egész?”

„Ennyi uram, a vonat egy óra mulva indulni fog, s ideje volna, hogy az indóháza menjenek.”

Igy telt el a délután.

Hét óra után elindult ismét a kéjvonat Nagyváradról, éjjel után 3 órakor megérkezett Kolozsvárra.

Ez érdekes kirándulás bizonyára mindnyájunk előtt emlékezetes marad.

Csak azt az egyet nem tartom még feleslegesnek megjegyezni, hogy: „az igéret szép szó, ha megtartják úgy jó.”

Ezt azonban ne a rendezőség értse, hanem értsék a nagy-váradai is, a kik meleg fogadásunk által oly emlékezetessé tették nekünk a városban, és megígérték, hogy közelebről viszonzni fogják a látogatást.

Isten hozza őket körünkbe. Óhajtuk, hogy mielőbb viszonzhassunk a meleg kézszorítást.

Ily tanulók, a mennyiben mulasztás okát nem igazolják, egy egy tantárgyból vizsgálatért 4 frtnyi díjt tartoznak fizetni.

Oly tanuló, ki valamely kötelezett tantárgyból másodrendű osztályzatot kapott, az osztályt ismételni tartozik. Megengedtetik azonban, hogy olyanoknak, kik csak egy tantárgyból kaptak elégtelen tanjegyet, az illető tanár meghallgatása után az igazgató, azoknak pedig, kik két tantárgyból kaptak másod osztályú érdemjegyet, a tanártestület adhasson engedélyt a vizsgálat ismétlésére. Ezen javító vizsgálatnak megengedése végett a folyamodványok augusztus 8 ig az igazgatóhoz beadandók.

8. Az ismétlési vizsgákat mind a nyilvános, mind a magántanulók ugyanazon gymnasiumnál tartoznak letenni, a melykél megbuktak, vagy a vizsgálatot letenni elmulasztották. Más tanintézet csak az előbbinek bejegyzése, vagy ha ez megtagadtatnék, folyamodás útján felsőbb tanhatóság által adott engedély mellett jogosítatik fel ily vizsgálatok tartására. Ezen feltételek mellőzésével letett vizsgálatok érvénytelenek.

9. Az ismétli vagy pótvizsgálatokért, ha azok a meghatározott időben tétetnek le, díj nem fizetetik, különben a megjelölt díj fizetendő.

10. Azon tanuló, ki már egyszer vizsgálat ismétlése után lépett felsőbb osztályba, ha egy vagy több év múlva ismét megbuknék, ismétli vizsgálatra többé nem bocsáttatik, hanem az osztályt ismételni tartozik. Ugy szintén javító vizsgálatra nem bocsáttatik, hanem az osztályt ismételni tartozik, azon tanuló is, a ki csak egy tantárgyból is rossz, vagyis harmadrendű osztályjegyet kapott.

11. Az első négy osztálynak tanulóira nézve, kik az osztályt ismételve megint másodrendű érdemjegyet nyerne s a tanárok ítélete szerint gymnasiumi tanulmányokra nem alkalmasak, a szülők figyelmeztetnek, hogy gyermeküket tehetőségnek s hajlamainak megfelelőbb életpályára alkalmazzák.

II. Magántanulók.

Magántanuló az, a ki valamely nyilvános gymnasium előadásaiban részt nem vesz, hanem magán szorgalommal készül s tanulmányi előmenetelének igazolására bármely nyilvános gymnasiumnál egyedül csak vizsgálatot tesz.

1. A magántanuló írás- és szóbeli vizsgálatokat tenni, sőt mennyiben az illető osztály tantárgyához tartozik, rajzolni s rajzolat munkálataikat is bemutatni kötelesek.

2. A magántanulók nem a nyilvános tanulókkal együtt, hanem kitűzött külön időben vizsgálatnak meg. Ezen vizsgálatok rendesen a lefolytat tanév végén vagy a következőnek elején köllőleg kihirdetett időben tartatnak meg. A megbir-detett időn túl a vizsgálat idejét az igazgató szabja meg.

3. A bejegyzett magántanulók a 8 dik osztálybeli tanulmányokból sikeresen kiállott vizsgálatok után az érettségire a nyilvános tanulókkal közvetlenül bocsáttatnak.

Ezek kapcsán köztudomásra hozatik, hogy a jövő 1871. tanévre a beíratások folyó hó 29., 30-kán és october 1 én délelőtti 8 órától 12 ig, a felvételi- és javítóvizsgák ugyanazon napokban délutáni 2 órától 4-ig fognak lefolyni. October 2-kán a sz. léleknek ünnepélyes segédül hívása. October 3-kán délelőtti 8 órától az engedélyezett írásbeli érettségi vizsgálatok fognak megtartatni. October 4 kén ő Felsőge névnapja alkalmából ünnepélyes isteni tiszteletlen megjelenés a piaci templomban; délután 1/2 3 órától szóbeli érettségi vizsgálat. October 5-kén reggel 1/2 8 órakor olvasott azent mise hallgatás után a rendes előadások az osztályokban.

Kolozsvárt, sept. 19-kén, 1870.

Várady Móricz,
róm. kath. főgymn. igazgató.

UJDONSÁGOK.

× A „Kolozsvári kör” e hó 19-kén szervező közgyűlést tartott. Elnök lett Hajós János, alelnök Sáni László; háznagy: Szűcs Emil, titkár s jegyző: Mátrai Ernő; ügyvéd: Bokros Elek; választmányi tagok: Korbuly Bogdán, Szász Gerő, Fricz Albert, Sebestyén Mihály, Szentiványi Gyula, ifj. gr. Bethlen János, Popu József és Hatfaludi István.

× Véres verekedés folyt a múlt vasárnap városunkban a Miklós-huszárok és a Nederland-ezredbeliek között. A baj eredete affőle tülemlépő-féle volt. A Miklós-huszárok úgy akarta, hogy neki búzzák, a Nederlandok pedig az ők nótájukat átértették. Kurtán s furesán bántak el a huszárral: kidobták a korcsmából. Utána tötént egy rezervistával bántak el hasonlólag, mire emez az előbb kilököttel néhány huszárt hívtak segítségül és együtt, lóháton, kardosan ostromolni kezdék a korcsmát. A bennmaradtak, kiknél fegyver nem volt, hamar megoldák a kerekét. Futott mindenki a merre lehetett. Hanem legtöbben a laktanyába siettek, s fegyvert ragadva az ablakokból és folyosóról puskáztak a huszárokra; mire ezek elbúzódtak. Többen sebet kaptak úgy a huszárok, mint a gyalogok közül. A sebesültek számát még nem lehet tudni, a nyomozás foly. Halál nem történt.

△ Néha ez is megesik. Közelebről jelent valaki a városi törvényszéknél, hogy iszonyu

bünténynek jött nyomába. „A belmonostorotera végénél, épen a csatorna rostélyzatánál gyékénybe burkolva egy meggyilkolt kisdéd hullája fekszik.” A feljelentő ügyvéd szives fáradságát megköszöntötte a vizsgáló bírót. És aztán volt lótas-futás. Orvosok, rendőrség, rendőrszolgák, bérkocsisok, irnok egy percz alatt fel voltak lármázva. Rajta! a szörnyű büntény szálait kell megragadni! A rostélyzatnál nagy bámécs közönség áll. Nyugtalanul várják, hogy a csatornába hivatalosan beledőtt egyének már hozzák a meggyilkoltat. Jön már a küldött, czepelel valamit gyékénybe burkolva, a bíróság és nép tolong elébe, a mint azonban közelebről megpillanták a tárgyat, kiűl, hogy egy kis ölébb s egy darab kő. Volt nevetés.

(—) Az itteni bérkocsisok ellen utóbbi időben ujjal számos panasz merült fel, különösen az idegenek részéről, hogy hallatlan zsarolnak. Ideje volna valahára intézkedni, hogy minden bérkocsiban föl legyen függesztve a hivatalosan megállított árjegyzék is.

(—) A magyar jogászyülés alkalmából e hó 25-kén diszbedét is rendeznek Pesten, melyre e hó 23-kaig 5 frtjával előre kell jegyeket váltani; 26 kán a vígadó tereben táncvizsgálat lesz.

— ? A pesti orsz. tébolydában az elsőorvos, Niedermann, elmebetegéi számára táncestélyt rendezett a napokban, melyben a betegek jó czigányzene mellett d. n. 3 órától esti 7 ig nagyonvigan táncoltak úgy, hogy avatlan szemlélő a legtávolabbról sem vélte volna, hogy a társaság csupa elmebetegből áll.

— ? Bartalus István közelebről külföldi utjában egy 1572 i zenegyűjteményben két magyar darabot talált: egy lassú s egy friset. A krakói egyetemi könyvtárban pedig egy latin zeneelméleti munkát talált, melyet körmőzsi Monetarius István irt az ifjúság használatára. A mű Thurzó Györgynek van ajánlva. Ugyane könyvtárban az 1571-ben megjelent „Theatrum musicum”-ban Bakfark házánkfiának, kit egy lengyel vers „Pannonia Orpheus”-ának nevez, két művére akadott.

— ? A hivatalos lapból. Ő felsőge Fábry István, pesti kir. táblai elnököt a curia legfőbb itélőszéki osztályának elnökévé, Szabó Miklós legfőbb itélőszéki tanácselnököt s igazságügyminiszteri ideiglenes államtitkár, ez utóbbi állásától fölmentve, a pesti kir. tábla elnökévé, Szabó Samu pesti kir. táblai tanács elnököt a curia legfőbb itélőszéki osztályához tanácselnökké nevezte ki.

— ? A postakocsiból, mely f. hó 19 én Branowitzból Nikolsburgba ment, egy vakmerő tolvaj hátulról két utibőröndöt ellopott s csak akkor vétetett észre, midőn már nem lehetett többé utol érni. A dologban az a komikus, hogy egyik táská egy a kocsiban től csendőre volt, s annak új egyenruháját tartalmazta.

(—) E napokban alkalmunk volt Jakab Elek jeles pomologusunk 8 valfajból egybeállított epresét megtekinteni. Az áttöltés épen napokban történt s tudós hazánkba kérdésünkre azon felvilágosítást adta, hogy olyanoknak, kik ilyest akarnának alapítani vagy a meglévőt kiegészíteni, több száz anyatóvel és több ezer homlitással szolgálhatna, még pedig nagyon mérsékelt díjjalért.

KÜLFÖLD.

A „Kreuz. Ztg.” s vele a porosz kormány dühösen ragaszkodik Elsass és Lotharingia elszakításához. E lap legújabb cikke után nem hihető, hogy a porosz kormány a Vögese-határokkal megelégednék, mert cikkében következőket ír: Elsass és Német Lotharingiát, továbbá Strassbourg és Metz várakat birva, Németországnak a béke garantiái saját kezeibe leszenek. E birtok által biztosítva, nyugodtan nézendjük, mily kitöréseknek lesz a vulcanicus Franciaország zsákmánya.

Az „Etoile belge” az „Echo de L.” után írja, miszerint Bismarck gróf felvilágosítást kért Belgiumtól 12,000 emberből álló szabadcsapatnak Belgiumon át francia földre lett átkelésé iránt, kik átkeltek a nélkül, hogy feltartóztatnak volna. Az „Etoile” mondja, ha e hír valótlán, igen helyesen tenné a kormány, ha demontirozná.

Az „Indep.” constatalja, hogy a francia foglyok közül sokan paraszt ruhába öltözve szöknek meg; de mihelyt francia katonáknak ismertettek fel, azonnal bebörtönöztettek; és mindenesetre a semlegesség érdekében történik, de — kérdi az „Indep.” — vajjon megegyeztethető e személyes szabadsággal és a semlegesség köllőességével.

Az „Opinione” szerint csupán a zuávok akarnak ellentállani. Róma utcazi telvék emberekkel. A polgárok el vannak tökélye, az ellentállást nem engedni meg, s az olasz csapatokat bevonulni hagyni. Egy küldöttség Antonelli bíbornoknak egy fölliratot nyújtott át, azon óhajttással, hogy a vérontás gátlatassék meg, a zuávok a harcokban megakadályoztatván. Hír szerint a hatóságok kijelenték, hogy a zuávoknak megtagadják az engedelmességet. A lakosság igen nyugtalan, belsavaroktól félnek.

Az „Italia” szerint Civita-Vechia az olasz csapatokat lelkesüléssel fogadta, háromszind zászlók tűzettek ki, s a király éljenzetett. Ezen eredményt, mely egy cepp verbe sem került, Bixionak az alkudozások alatti erélyének lehet köszönni.

Az „Indipend. Ital.” szerint bizonyosnak látszik, hogy a pápa nem hagyandja el Rómát, ha az Angyalvár s a Leo-féle városrész nem szálltának meg. Most már biztosnak látszik, hogy mind a Leo-féle városrész, mind az Angyalvár szabadok fognak maradni.

Legújabb táviratok.

A „K. Közlöny“ eredeti távsürgönyei.

Feladatott Pesten sept. 20-án 9 ó. 20 p. regg.
Érkezett Kolozsvárra 20-án 11 ó. — p. d. e.

Favre Londonon át kérdezte a poroszoktól: elfogadják-e a főhadiszálláson? igenlő válasz folytán azonnal oda indul. Thiers Toursba érkezett. Arnim hasztalan fáradozott; az idegen csapatok terrorizálják Rómát; Bixio kénytelen erőszakkal berontani.

Feladatott Pesten sept. 21-én 8 ó. 30 p. regg.
Érkezett Kolozsvárra 21-én 11 ó. 5 p. d. e.

Bismark azon feltétellel fogadta el a találkózást Favrevel, hogy e tény nem foglalja magában a köztársaság elismerését; közölte a békeelőzményeket: új határ a Mosel vonal a Vogesek hoszában. Favre nem békél, ha a

poroszok Párisba bevonulni akarnak. Tours és Páris közt az öszszeköttetés megszakadt. A sereg mind a városon kívül vannak az ellenség nyugtalanítására. Vissounn(?) a francziáknak kedvező csatározás folyt. Róma huszadikán délben négy órai harcz után bevették; az idegen zuávok még harcolnak csapatonként; a nép felkelt.

Páris, sept. 18. (Hivatalos.) Egy távirat jelent Neufchateau-ból 17 ról: Egy tegnap este itt talált léggolyó biteles tudósításokat és 500 levelet tartalmaz Metz-ből e hó 16 ról kelezve. E levelek mondják: A gravelottei csata óta Metz-nél körül vagyunk zárólva. Készleteink elég bőven vannak. Bazaine hadserege aug. 14., 16. és 18-kán győztes volt. Aug. 31-kén teljes győzelmtünk volt; de ezzel még nincs minden bevégezve. Ha a pillanat elérkezend, utat tőrendünk magunknak. Sept. 1 je óta nem volt csata.

Páris, sept. 19. A párisi helyhatósági választások e hó 28-kán lesznek. A kormány elhatározá, hogy egy tökéletes torlasz-rendszernek kell

képeznie Páris körül a második öv erődítést.

Páris, sept. 19. A „Gaulois“ írja: Versailles-t tegnap foglalta el 400 ublános. A posta szolgálat maól fogva megszakad; e helyett postai küldönc szolgálat szervezetett. Páris környékén a mozgó nemzetőrök és szabadlövészek számos porosz portyázó őrszertől ölnék meg és fognak el. Azt hiszik, a poroszok Páris Charenton-Clarmont közt akarják megtámadni, míg a főhadiszállásukat Versaillesben akarják felütni. Thiers Toursba érkezett.

Bécs, sept. 19. A holnapi „Wiener Ztg.“ közlende a császár által a cseh küldöttségnek adott választ, mely így szól: A cseh tartománygyűlésnek nekem átnyújtott feliratát átadandom kormányomnak, hogy azt baladéktalanul beható bírálat alá vegye, és nekem megtegye javaslatait.

Megelégedésemre szolgál, hogy a felirathoz ismét felalálom kifejezését azon hűségnek és hódolatnak, melyet a cseh királyság mindig fényesen bebizonyított. Tanúsítsák önök ezen loyális érzületeket azzal, hogy a következményteljes eseményekkel szemben, az izenemben kifejezett felhívásnak engedjenek, minthogy én az alkotmány terét nem akarom elhagyni.

Bécs, sept. 19. (A bir. tanács ülése.) Az ujonnan belévelt tagok, köztük a tiroliai is, leteszik a fogadalmat. Rechbauer az elölkválasztás elhalasztását indítványozza; ezen indítványát a cseh képviselők iránti parlamentarizmus tekintetével és a korona iránti loyaltással indokolja. Grocholszky cáfolja Rechbauer érveit, kinek indítványa mellett a névszerinti szavazásnál gyenge majoritás mutatkozik; minthogy azonban a szavazatok feljegyzésében tévedések fordulnak elő, hosszas vita keletkezett a felett, vajjon még egyszer kelljen-e szavazni vagy nem.

A nemzetiségi képviselők ismételt szavazást kívánnak. A kérdést az elnök dönti el, a mennyiben ő a már megtörtént szavazást bangosan ellenőrizte. Erre Rechbauer indítványa 67 szavazattal 66 ellen elfogadott. Petrino és Stremayer miniszterek ellene szavaztak.

Sturm az elnapolást oct. 3-ig indítványozza. Grocholszky pedig a közlebbi hétfőig. Sturm indítványa 66 szóval 65 ellen elvetették. A közlebbi ülés hétfőn leend. Napirenden az elölkválasztás leend.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

7232.
1834.

(419)

(1-3)

4242. 1870.

(416)

(2-2)

Pályázat.

A marosparti m. k. sóhivatalnál betöltendő a sótárnoki állomás, melylyel a X. rangfokozat, évi 900 forint fizetés, szabad lakás, 16 bécsi öl fajarandóság és biztosítékul a fizetés 2/3-ának megfelelő öszszeg letételének kötelezettsége, azon felül az ezen állomáson töltött 5-ik és megint a 10-ik év után a fizetésnek 100, illetőleg 200 frtnyi felemelésre való igény van öszszekötve.

Pályázók szolgálati és minősítvényi táblázattal felszerelt folyamodványaik, jártasságuknak a pénztár és sóanyag kezelésében, a számvitelben és a magyar fogalmazásban, biteles kimutatása mellett, f. é. október hó végéig, alólikt bányaigazgatóság, előjáróságuk útján nyújtsák be.

A m. kir. bányaigazgatóságtól. Kolozsvártt, 1870, september hó 18-kán.

Pályázat.

Sz. kir. Kolozsvár városánál a városgazdai hivatal, mely 625 forint évi fizetéssel van öszszekötve, üresedésbe jöven, mindazok, a kik e hivatalt, a bekövetkező községi országos szervezésig, ideiglenesen elnyerni óhajtják, felhívattak, hogy tanúsítványal felszerelt folyamodásokat f. évi **september 26-ig** a városi tanácsához adják be.

Megjegyeztetik, hogy a megválasztandó városgazda köteles leend hivatala el-foglalása előtt biztosítékul, akár készpénzben, akár bürzei árfolyamu érték-papírban 1000 azaz egyezer osztr. ért. forintot a házi pénztárba letenni, vagy termentes fekvő birtokot, első helyen a város biztosítására, telekkönyvileg saját költségén betábláztatni.

Sz. kir. Kolozsvár város községi tanácsától, 1870, september 16 kán.

(418)

(2-20)

A ki magának egy vidám órácskát akar szerezni a zongora mellett, annak ajánljuk a három künő nagy keringőt: Burschentänze, Schöndorf János-tól. — Jugendträume, Hübner-Trams 0-tól (díjazott szerzemény). — Frühlingsreigen, Lammers Gyulától, s meg vagyunk győződve, hogy mindenki helyeslende ajánlatunkat. — Megrendelhető Apitzsch Róbertől Lipésében és minden könyv- és zeneműkereskedés által. — Egy mű ára (4 iv) csak 75 kr.

Uj papirkereskedés!

STEIN JÁNOS

papir-, író-, rajz- és festészeti-szerek kereskedése

Kolozsvártt,

főtér 2-dik szám, a tanácsház mellett.

(404)

(2-*)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására juttatni, miszerint

papir-, író- és rajzszer kereskedésemet

megnagyobbítottam, a menyinyben az eddiginek meghagyása mellett, a tanácsház tőszomszédságában, egy egészen új

papir-, író-, rajz- és festészeti-szer kereskedést

nyitottam, mely feladatul tűzte ki a t. vásárló közönség igényeinek minden tekintetben a lehetőségig megfelelni.

Azon bizalom, melylyel a n. érd. közönség évek hoszsza során megtisztelni kegyes volt, indított és tette, mintegy kötelességemmé üzletem egyik ágának a

papir-, író-, rajz- és festészeti-szerek kereskedésének

megnagyobbítását és annak a mai kor kívánalmainak színvonalárai emelését.

Ennek elérése végett több bel- és külföldi gyárosok- és kereskedő házakkal érintkezésbe téve magamat, sikerült oly egyezségeket hoznom létre, melyek által lehetővé vált t. vásárlóim részére cikkekim jóminőségét és az árak jutányosságát biztosítanom.

A szédelgések korában élvén, minden szilárd jellemű kereskedő zavarba jó, midőn üzletét hirdetéssel ajánlani akarja, tartva attól, hogy az ámitó, sokat mondó és ígérő nyeglékkal tévesztetik öszsze, mi nem is csoda, alig lévén már egyén, ki egy vagy más módon a kereskedelem ily iparlovagjai valamelyikének hangzatos hirdetése folytán reá nem szedetett volna.

Ha az ily szabásu kereskedők példáját akarnám követni, most elég alkalmam nyílnék a legfellelengőbb kifejezésekkel dicsergetni új üzletemet, ez csódit ugyan, de csak oly kereskedőhöz illő, ki a közönség jóhiszeműségét, különben kelen-dőséggel nem bíró áruinak jó ároni tulajdására akarja felhasználni.

Elmondhatnám, hogy: „mindent oly olesó árért fogok adni, mint azt kivülem senki sem képes“; azonban ezt feleslegesnek tartom, mivel ezt a t. közönség legjobban megítélheti jól tudván, hogy oly üzletember, ki az évek hoszsza során a gyárosok és nagy kereskedő házakkal folytonos egybeköttetésben állott, az áruknak előnyösebb árban beszerzését inkább eszközölheti, mint az, ki még a kezdet és a hitel kivívásának nehézségeivel küzd.

Uj üzletemet a t. közönség figyelmébe ajánlvá bátor vagyok a már eddig is tapasztalt megtisztelő bizalmat és pártolást továbbra is kikérni. Részemről pedig mindent elkövetek, hogy azt kiérdemelni képes legyek.

Kolozsvártt, 1870, September hó 15-kén.

Kész szolgáljok:

STEIN JÁNOS.